

All you need to know about the HPV vaccine
that reduces the risk of cervical cancer

Viskas, ką reikia žinoti apie ŽPV vakciną, galinčią
sumažinti riziką užsikrėsti gimdos kaklelio vėžiu

Klausimai ir atsakymai

Informacija merginoms, gimusioms 1990 rugsėjo 1d ar vėliau, kurioms
priklauso gauti skiepus pagal specialią pasivijimo programą

*drauge galime nugalėti
gimdos kaklelio vėžį*

LITHUANIAN

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Šis gidas skiriamas visoms Škotijoje gyvenančioms merginoms, gimusioms 1990 rugsėjo 1d ar vėliau, kurioms priklauso gauti ŽPV imunizaciją pagal specialią pasivijimo programą. Jį reikėtų skaityti drauge su bukletu “Viskas, ką reikia žinoti apie ŽPV vakciną, galinčią sumažinti riziką užsikrėsti gimdos kaklelio vėžiu. Informacija merginoms gimusioms 1990 rugsėjo 1d ar vėliau, kurioms priklauso gauti skiepus pagal specialią pasivijimo programą”.

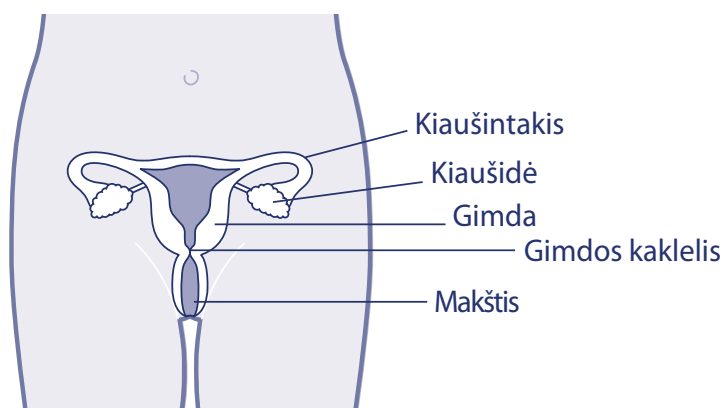
Šio bukletu tikslas – atsakyti į klausimus apie ŽPV vakciną, galinčią apsaugoti nuo gimdos kaklelio vėžio. Būtent, čia suteikiama detali informacija apie visas temas aprašytas tame buklete. Jis sukurtas taip, kad čia rastumėte atsakymus į visus klausimus, iškilusius jį perskaičius.

Jeigu norėtumėte gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.fightcervicalcancer.org, arba paskambinkite į NHS Pagalbos liniją nemokamu telefonu 0800 22 44 88 (tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Kas yra gimdos kaklelio vėžys?

Gimdos kaklelio vėžys išsivysto gimdos kaklelyje, tai yra, įėjime į gimdą (žiūrėti piešinį A žemiau). Jo sukėlėjas – virusas, vadinamas žmogaus papilomos virusu, arba ŽPV (ang. HPV), kuris dažniausiai plinta lytiniu keliu, liečiantis genitalijų srities odai. Jungtinėje Karalystėje nuo gimdos kaklelio vėžio kasmet miršta apie 1000 moterų.

Piešinys A

Kviečiame apsilankyti visas moteris nuo 20 iki 60 metų

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Kaip ŽPV sukelia gimdos kaklelio vėžį?

Egzistuoja apie 100 ŽPV tipų, tačiau tik keletas jų gali sukelti gimdos kaklelio vėžį, o būtent du iš jų – 16 ir 18 tipai – sukelia net 70% atvejų.

Jeigu ŽPV patenka ant gimdos kaklelio sienelių, jis gali ten išbūti keletą metų, nesukeliant jokios žalos. Tačiau, retais atvejais, jis gali pradėti sukelti anomalius pakitimus, kurie negydomi gali išsivystyti į vėžį.

Tokius pakitimus galima aptikti gimdos kaklelio tyrimų dėka. Jei juos atranda pakankamai anksti, ląstelių pakitimus galima iširti. Reikalui esant, jums bus paskirtas gydymas, norint išvengti vėžio išsivystymo. Gimdos kaklelio tyrimų programa, pradėta 1980-ais metais, efektyviai padėjo sumažinti gimdos kaklelio vėžio atvejų skaičių net 43%.

Net ir tais atvejais, kai ŽPV vakcinas jau gavote, vis tiek reikia reguliariai daryti cervikalinius tyrimus nuo 20 metų amžiaus. Šis imunizacijų ir reguliarių tyrimų derinys suteiks geriausią apsaugą nuo gimdos kaklelio vėžio.

Kodėl turėčiau jaudintis, kad galiu užsikrėsti gimdos kaklelio vėžiu?

ŽPV tipai, galintys sukelti gimdos kaklelio vėžį, dažniausiai plinta lytinio akto metu, kai kas nors suartėja su kitu žmogum, turinčiu tuos ŽPV tipus. Bet kokios formos lytiniai santykiai, kurių metu susiliečia genitalijų srities oda, potencialiai gali sukelti riziką užkrėsti žmogų ŽPV infekcija.

ŽPV infekcija yra labai dažnas reiškinys. Dauguma merginų ir moterų gali užsikrėsti ŽPV bet koku gyvenimo laikotarpiu ir to net nepastebėti, kadangi, paprastai, ši infekcija neturi jokių simptomų. Dažniausiai, ŽPV infekcijos atsikratoma savaime, tačiau ne visuomet - būtent todėl, ši vakcina yra tokia svarbi.

Kokia ŽPV vakcinos paskirtis?

ŽPV suteikia apsaugą nuo užsikrėtimo 16 ir 18 ŽPV tipais. Būtent šie 16 ir 18 ŽPV tipai ir sukelia 70% gimdos kaklelio vėžio atvejų.

atlikti gimdos kaklelio patikrą kas tris metus.

Ar ši vakcina apsaugo nuo visų gimdos kaklelio vėžio rūšių?

Ši vakcina skirta specialiai kovoti su dviem ŽPV tipais, kurie gali sukelti 70% gimdos kaklelio vėžio atvejų. Ji neapsaugos jūsų nuo visų kitų ŽPV tipų, kurie gali sukelti gimdos kaklelio vėžį. Todėl, jums vis tiek bus labai svarbu kas tris metus reguliariai atlikti gimdos kaklelio tepinėlio tyrimus, norint pasitikrinti, ar nėra gimdos kaklelio ląstelių anomalijų (pakitimų). Toks imunizacijos ir gimdos kaklelio patikrinimo kombinavimas suteikia geriausią įmanomą apsaugą nuo gimdos kaklelio vėžio. Jus pakvies atlikti gimdos kaklelio tyrimus, kai jums sukaks 20 metų.

Ar ši vakcina apsaugo nuo kitų lytiniu būdu plintančių infekcijų?

Ne. ŽPV vakcina neapsaugos nuo kitų lytiniu būdu plintančių infekcijų. Todėl, jei esate lytiškai aktyvi, jums ir jūsų partneriui yra labai svarbu naudotis saugaus sekso priemonėmis. Norint gauti konfidencialios informacijos apie lytinius santykius ir sveikatą, skambinkite nemokamu telefonu 0800 28 29 30, kur galėsite pasikalbėti su apmokytu patarėju.

Kiek laiko galioja vakcinos suteikta apsauga?

Tyrimai rodo, kad ŽPV vakcina suteikia labai gerą apsaugą ir, kad ši apsauga yra veiksminga ilgą laiką. Tyrimai bus tęsiami ir vakcinos ilgalaikis poveikis bus toliau pastoviai stebimas.

Kokio amžiaus merginoms bus atliekama ši imunizacija?

Visos Škotijoje gyvenančios merginos nuo 12 iki 13 metų bus reguliariai kviečiamos ŽPV vakcinacijai antraisiais vidurinės mokyklos metais.

Be to, vyresnėms merginoms, gimusioms 1990 rugsėjo 1d ar vėliau, ŽPV vakcina taip pat bus pasiūlyta per specialią pasivijimo programą.

Norint gauti daugiau informacijos, apsilankykite www.fightcervicalcancer.org.uk arba skambinkite nemokamu telefonu į NHS Pagalbos liniją 0800 22 44 88 (tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Kaip sužinosiu, kada man reikia gauti imunizaciją?

Jums bus atsiųsta informacija, kai imunizacijos programa prasidės jūsų rajone. Merginos, kurios dar lanko mokyklą, bus pakviestos per mokyklas. Pasikalbėkite su savo mokyklos med. seserimi jeigu planuojate išeiti iš mokyklos dar nepasibaigus jūsų ŽPV imunizacijai. Jei iš mokyklos jau išėjote, jūsų vietinė NHS tarnyba susisieks ir suderins imunizacijos laiką.

Kiek injekcijų man reikės gauti?

Reikės padaryti tris injekcijas, šešių mėnesių laikotarpyje. Svarbu, kad kiekviena mergina gautų būtent tris skiepus, norint gauti geriausią apsaugą.

Med. sesuo arba gydytoja/s suleis vakciną į viršutinę rankos dalį. Imunizacijos dieną būtinai pavalgykite pusryčius ir, jeigu įmanoma, dėvėkite marškinėlius trumpom rankovėm ar neaptemptą palaidinę.

Kodėl man reikalinga ŽPV vakcina dabar?

Tyrimai parodė, kad vakcina veiksmingiausia tuomet, kai dar nėra ŽPV infekcijos. Yra svarbu įgyti šią apsaugą pakankamai anksti, kad ji būtų efektyvi. Geriausias tam laikas – jūsų paauglystės metai. Vakcinosis injekcija atlikta dabar, apsaugos jus ateityje

Ar galiu gauti vakciną, jeigu aš jau turėjau lytinius santykius?

Jeigu jūs jau esate lytiškai aktyvi, yra galimybė, kad jau esate užsikrėtus ŽPV virusu. Tačiau, net ir tokiu atveju, nebus žinoma, koku ŽPV tipu užsikrėtėte. Todėl, rekomenduojama, kad vis tiek būtumėte imunizuota šia vakcina, nes ji apsaugos jus nuo dviejų pačių rimčiausių tipų, kurie gali sukelti vėžį.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

Ar bus kokių tai šalutinių poveikių?

Imunizacijos šalutiniai poveikiai yra visai nežymūs – daugiausia pasireiškia tik sutinimu rankoje, kuris greitai praeina. Klinikiniai bandymai su tūkstančiais jaunų moterų parodė, kad ši vakcina turi puikų apsaugos faktorių. ŽPV infekcija užsikrėsti nuo šios vakcinės negalima.

Jei blogai pasijausite po vakcinacijos, būtinai apie tai praneškite savo med. seselei, arba pasikalbėkite su savo gydytoju.

O kaip dėl merginų, turinčių alergijas, ar sergančių kokiomis kitomis ligomis, arba reguliariai naudojančių vaistus – ar jas taip pat galite imunizuoti?

Taip. Med. sesuo paklaus apie kitas ligas, vaistus, alergijas, maisto toleranciją, astmą, egzemą, bei šieno karštligę. Paprastai šie faktoriai nėra svarbūs ir jums vis tiek galima suleisti vakciną. Jei turite kokių tai klausimų ar nuogąstavimų, geriausia būtų pasikalbėti su savo med. seserimi, arba savo gydytoju.

O kaip dėl merginų, kenčiančių nuo ilgalaikių ligų?

Vakcina yra saugi merginoms, kurių imuninė sistema galbūt nėra pilnai funkcionuojanti pasėkoje kokios tai ilgalaikės negalios, arba ilgą laiką naudojamų vaistų. Tačiau, yra galimybė, kad ji nebus tokia efektyvi šiuo atveju.

Ar vakcina kaip nors gali paveikti kitus vaistus?

Nėra jokių įrodymų, kad ši vakcina galėtų sumažinti kitų vaistų veiksmingumą, arba kontraceptinės piliules poveikį.

Ar vakcina gali sukelti alergines reakcijas?

Kai kurie žmonės patiria alerginę reakciją tuoj po imunizacijos. Tokia reakcija gali būti išbėrimas, arba niežulys kokioje nors kūno dalyje, arba visame kūne. Med. sesuo galės paaiškinti, kaip tokią reakciją tinkamai gydyti.

Labai retais atvejais, kai kurie žmonės gali patirti smarkų šalutinį poveikį tuoj pat po imunizacijos. Tai pasireiškia kvėpavimo sunkumais, kurie gali sukelti sąmonės netekimą. Tai vadinama anafilaksine, arba padidėjusio jautrumo reakcija. Tokia reakcija yra labai reta, tačiau visos med. seserys yra apmokytos, kaip elgtis tokiais atvejais.

Jei esate turėjęs kokią nors alergiją po ankstesnių imunizacijų, pasikalbėkite su savo med. seserimi, arba gydytoju – jie galės geriausiai patarti.

Ką daryti, jei nenuėjau atlikti skiepus man skirtu laiku?

Vakciną jums pasiūlys padaryti kitą kartą - pakalbėkite su savo med. seserimi arba gydytoju, jei turite kokių tai klausimų. Svarbu gauti būtent tris skiepus, norint gauti geriausią apsaugą.

Ką daryti, jeigu aš nenoriu gauti imunizacijos?

Tai jūsų pasirinkimas, norite gauti vakciną, ar ne, tačiau rekomenduojama, kad tokia imunizacija būtų atlikta dėl visų auščiau išvardintų priežasčių.

Jei jūs lankote mokyklą, jums turėjo būti duota sutikimo anketa. Jūs ir jūsų tėvai, ar globėjas, turėtumėt drauge aptarti šiame buklete pateiktą informaciją, prieš apsisprendžiant gauti šią imunizaciją.

Jeigu lankote mokyklą ir jums mažiau nei 16 metų, sutikimo anketoje prašoma, kad pasirašytų vienas iš jūsų tėvų, arba globėjas. Visuomet rekomenduojame, kad tėvai duotų savo sutikimą, tačiau jis reikalingas ne visais atvejais. Jeigu jums 16 ar daugiau metų, svarbu, kad pasirašytumėt ir grąžintumėt šią anketą pati.

Prašome pasitarti su med.seserimi, arba jūsų gydytoju, jei turite kokių tai klausimų apie šią imunizaciją pati, arba su savo tėvais, jei jums geriau kreiptis drauge.

Ar galiu gauti imunizaciją, jei esu nėščia?

Saugumo dėlei, rekomenduojama, kad nėščios moterys nebūtų imunizuojamos nuo ŽPV. Prieš imunizaciją niekas neatliks nėštumo testo, taigi jei manote, kad galite būti nėščia, turėtumėt būtinai pasikalbėti su savo med. seserimi, arba gydytoju.

Patirtis iki šiol rodo, kad nėra jokių įrodymų, kad ŽPV vakcina gali pakenkti besilaukiančiai moteriai, ar jos kūdikiui. Atliekant vakcinas bandymus, moterys, kurios buvo netyčia imunizuotos nėštumo metu, arba visai prieš pat pastojant, neturėjo daugiau sunkumų nėštumo metu, nei tos moterys, kurios nebuvo imunizuotos ŽPV vakcina. Pasibaigus nėštumui, bus galima užbaigti trijų dozių kursą.

Kodėl neimunizuojami jauni vyrai?

Prioritetas – tiesiogiai apsaugoti moteris nuo gimdos kaklelio vėžio. Suteikiant visoms merginoms apsaugą nuo dviejų dažniausiai pasitaikančių gimdos kaklelio vėžio priežasčių, galiausiai bus pagerinta visuotinė apsauga, nes aplinkoje cirkuliuos mažiau virusų. Svarbu, kad tiek vaikinai, tiek merginos, gyvenantys lytinį gyvenimą, laikytųsi saugaus sekso taisyklių. Tai padės sumažinti galimybę užsikrėsti ir plėsti ŽPV.

drauge galime nugalėti gimdos kaklelio vėžį

drauge galime nugalėti
gimdos kaklelio vėžį

Tolesnė informacija

Šį bukletą galite rasti adresu www.fightcervicalcancer.org.uk.
Čia rasite daugiau informacijos ir DVD visomis šiame buklete
aptartomis temomis.

Norint gauti šį bukletą kita kalba, arba kitokio formato, prašome
skambinti savo vietinei NHS Tarybai. Jei tam padaryti jums
reikalinga pagalba, susisiekite su **NHS pagalbos linija**
nemokamu telefonu 0800 22 44 88
(Tekstofonas 18001 0800 22 44 88).

Škotijos vyriausybės vardu, atspausdino
NHS Health Scotland, remiant Health Protection Scotland.

Sveikatos departamentui leidus, adaptuota pagal anksčiau
publikuotų straipsnių medžiagą.

© NHS Health Scotland, 2009